

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

« СХВАЛЕНО »

Вченою радою
Міжнародного гуманітарного
університету
протокол № 6
від 21 ТРАВНЯ 2019 р.

« ЗАТВЕРДЖЕНО »

в.о. ректора
Міжнародного гуманітарного
університету
проф. Полянський Ю.Є.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ПРОВЕДЕННЯ

ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

МІЖНАРОДНОГО

ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

**II. ПЕДАГОГІЧНА ТА ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА У СИСТЕМІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УНІВЕРСИТЕТУ.**

**III. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
ПРАКТИКИ.**

IV. БАЗИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ.

**V. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПЕДАГОГІЧНОЮ ТА
ДОСЛІДНИЦЬКОЮ ПРАКТИКОЮ.**

**VI. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТА ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ.**

**VII. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ.**

**VIII. ПІДВІДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
ПРАКТИКИ.**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про проведення педагогічної та дослідницької практики аспірантів Міжнародного гуманітарного університету (далі - Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету міністрів України № 261 від 23.03.2016 р.

1.2. Це Положення визначає основні вимоги до планування, організації, проведення оцінювання результатів педагогічної та дослідницької практики аспірантів денної та заочної форм навчання у Міжнародному гуманітарному університеті (далі - Університет).

II. ПЕДАГОГІЧНА ТА ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА У СИСТЕМІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. Практична підготовка є однією із форм освітнього процесу.

2.2. Є два види практичної підготовки аспірантів в Університеті:

- **педагогічна практика** – є обов'язковим компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі та являє собою вид практичної діяльності аспірантів по здійсненню навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу з дисциплін, здобуття вмінь і навиків практичної викладацької діяльності. Даний вид практики передбачає навчально-методичну роботу (відвідування та спільний з керівником від кафедри аналіз занять провідних викладачів кафедри та наукового керівника, отримання консультацій з підготовки до занять зі студентами, підготовка методичного забезпечення до проведення занять зі студентами). Із загального обсягу 90 годин, щонайменше 20 годин становить аудиторне навантаження (проведення лекцій, семінарів, практичних або лабораторних занять).

- **дослідницька практика** - є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття ступеня доктора філософії та має на меті

набуття аспірантом професійних навичок і вмінь здійснення самостійної науково-дослідної діяльності.

2.3. Метою педагогічної практики у Міжнародному гуманітарному університеті є оволодіння основами науково-методичної та навчально-методичної роботи.

2.4. Завдання педагогічної практики у Міжнародному гуманітарному університеті:

- вивчення організації навчального і виховного процесу у вищому навчальному закладі;
- розуміння структури та змісту викладацької діяльності;
- оволодіння методикою підготовки і проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- оволодіння навиками структурування та перетворення наукових знань у навчальний матеріал;
- розуміння психологічних аспектів навчання та творчої діяльності;
- засвоєння основ педагогіки вищої школи, оволодіння різноманітними освітніми технологіями;
- опанування методів та засобів складання завдань, тестів з різних тем усного та письмового переказу предметного матеріалу;
- розуміння методів, вправ, засобів інтерактивного навчання, складання ситуаційних тестових завдань;
- розробка типових і робочих програм фахової навчальної дисципліни;
- визначення структурних елементів лекційного, семінарського заняття відповідно постановленої мети;
- розробка методичних матеріалів для всіх видів навчальної роботи;
- оформлення документації щодо планування та результатів викладацької діяльності.

2.5. Метою дослідницької практики в Університеті є :

набуття аспірантами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення; поглиблення теоретичних знань у таких

галузях знань як право, гуманітарне право, управління та адміністрування, соціальні та поведінкові науки, охорона здоров'я; підбір фактичного матеріалу для написання дисертаційної роботи, наукових публікацій за обраною темою; формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

2.6. Завдання дослідницької практики:

- оволодіння сучасною методологією наукового дослідження;
- закріплення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за освітньо-науковою програмою доктора філософії;
- оволодіння сучасними методами збирання, аналізу та оброблення наукової інформації;
- оволодіння вміннями викладати здобуті результати у вигляді публікацій, тез доповідей, статей;
- формування уявлень про сучасні інформаційні технології наукової інформації;
- формування навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації науково-дослідної діяльності аспірантів.

III. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ

ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Педагогічна та дослідницька практика аспірантів планується на другий рік навчання в аспірантурі, протягом 3- 4 семестрів. Обсяг освітньої складової становить 3 кредити (90 годин)

IV. БАЗИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Педагогічна та дослідницька практика аспірантів проводиться на базах (у вузах), які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам навчальних планів.

4.2. Базами проходження педагогічної та дослідницької практики можуть бути :

- навчальні і навчально-наукові підрозділи університету, які мають необхідні умови для проведення практики;

- особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи у вищому навчальному закладі (університеті / інституті) зі спеціальності на якій навчаються в аспірантурі, зобов'язані підтвердити результати свого практичного педагогічного навчання відповідною довідкою і характеристикою наукового керівника з місця роботи, та заповнити відповідну звітну документацію.

4.3. На базах практики необхідно забезпечити навчально-виробничі, санітарно-гігієнічні, побутові та культурні умови проведення педагогічної та дослідницької практики аспірантів - практикантів та їх керівників.

V. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО

ПЕДАГОГІЧНОЮ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЮ ПРАКТИКОЮ

5.1. Відповідальність за організацію та проведення педагогічної та дослідницької практики покладається на Проректора з НПП університету, який відповідним Розпорядженням визначає порядок та терміни проходження практики.

5.2. Керівник від відділу аспірантури Університету:

- забезпечує координацію у роботі кафедр університету з питань проходження педагогічної та дослідницької практики аспірантами всіх спеціальностей університету протягом визначеного періоду;

- організовує необхідну навчальне – методичну допомогу кафедрам по методичному забезпеченню проходження практики та ознайомлення аспірантів з Положенням, строками, формою педагогічної та дослідницької практики та змістом звітної документації;

- у разі відсторонення аспіранта від проходження педагогічної практики або якщо вона оцінена на «незадовільно» аспірант вважається таким, що не виконав індивідуальний навчальний план, керівник від відділу аспірантури Університету повідомляє про це адміністрацію університету та на підставі рішення Вченої ради Університету аспірант може бути відрахованим з аспірантури.

5.3. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на завідувача кафедри, якій :

- організація та проведення настановних зборів з аспірантами кафедри заради проведення інструктажу про порядок проходження практики, з техніки безпеки, охорони праці і попередження нещасних випадків та надання їм необхідних методичних порад.

- забезпечення своєчасності формування аспірантами індивідуальних графіків проходження практики та отримання ними індивідуальних завдань від безпосередніх керівників кафедри;

- своєчасне ознайомлення аспірантів з вимогами оформлення документації з практики, системою звітності та критеріями оцінки, які регламентуються відповідною нормативною та методичною документацією з організації та проведення практики;

- разом з науковим керівником практики від кафедри керувати порядком проходження педагогічної та дослідницької практики аспірантами;

- консультування аспірантів щодо термінів і порядку проходження, оформлення документів з педагогічної та дослідницької практики та захисту звіту після її закінчення ;

- своєчасна організація та проведення відкритого захисту звітування на засіданні кафедри про підсумки практики;

- своєчасне складання звітів про проведення практики з дотриманням встановлених в університеті вимог;

- внесення пропозицій щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення педагогічної та дослідницької практики аспірантами та інших навчально-методичних та звітних документів (враховуючи специфіку конкретної спеціальності);

- у разі необхідності здійснення разом з керівниками практики від кафедр вибіркового контролю за проходженням практики аспірантами;

5.4. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням індивідуального навчального плану практики аспіранта здійснюється керівником практики від кафедри університету (науковим керівником) аспіранта, який:

- здійснення контролю за прибуттям аспірантів на практику;
- надання допомоги аспірантам у виборі теми для проведення лекційних та семінарських / практичних/ занять зі студентами;
- надання консультації щодо проведення аспірантами ретельного та всебічного вивчення наукових та літературних джерел;
- розробка та надання аспірантам індивідуальних завдань та вказівок для проходження практики, враховуючи специфіку конкретної спеціальності / спеціалізації /;
- надання роз'яснень з принципів питань, які виникають у аспіранта щодо організації процесу науково-дослідної творчості;
- забезпечення контролю за правильністю загального спрямування наукової роботи аспіранта під час навчання в аспірантурі університету;
- контроль за своєчасністю формування та виконання індивідуальних графіків проходження практики аспірантами;
- сприяння організації індивідуальних навчальних занять аспіранта;
- здійснення організації і керування науково-дослідною роботою аспіранта;
- консультування аспірантів щодо викопання ними індивідуальних навчального та наукового планів, оформлення документів з практики;
- своєчасне оцінювання роботи аспірантів, зокрема, проведених ними семінарських(практичних) занять зі студентами під час активної педагогічної практики;
- стимулювання системи взаємовідвідування та відвідування лекційних та семінарських занять досвідчених викладачів кафедри;
- забезпечення своєчасності надання аспірантами на кафедру звітів з педагогічної та дослідницької практики та інших документів, необхідних для захисту;

- перевірка, корегування, візування звітної документації, яку надають аспіранти керівнику від кафедри одразу після проходження практики;
- у разі необхідності здійснення разом із завідувачем кафедри вибіркового контролю за проходженням практики аспірантами;
- кафедра відповідного підрозділу університету (з обов'язковою участю керівників практики) на своєму засіданні переглядає та обговорює звітну документацію з практики аспірантів, робить висновки, складає відгуки й підписує їх. Після цього, вся звітна документація аспірантів з практики разом із витягом та рішеннями із засідання кафедри по кожному аспіранту подається до відділу аспірантури університету.

VI. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ АСПІРАНТА ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

6.1. Аспірант має право:

- звертатися до наукового керівника, завідувача відповідної кафедри, завідувача аспірантури з усіх питань, які виникають упродовж проходження практики;
- аспірант спільно з науковим керівником складає план-графік проходження педагогічної та дослідницької практики;
- до початку практики на установчих зборах, а далі в індивідуальному порядку, одержати від керівника практики консультації щодо проходження практики і оформлення всіх необхідних документів.

6.2. Обов'язки аспіранта під час проходження педагогічної та дослідницької практики:

- своєчасно розпочати процес проходження практики протягом 3-4 семестрів 2 року навчання в аспірантурі університету;
- під час проходження практики аспірант керується правилами внутрішнього трудового розпорядку Університету, дотримується правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

- за попередньою домовленістю аспірант може відвідувати заняття провідних фахівців кафедр університету з метою вивчення особливостей методики викладання предметів та ознайомлення з передовим педагогічним досвідом;

- аспірант повинен ретельно готуватися до проведення кожного заняття; вести щоденник практики, в якому фіксувати виконання відповідних етапів проходження практики (активна та пасивна практики);

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, зазначені у індивідуальному графіку проходження практики та вказівками наукового керівника;

- постійно підтримувати контакти з кафедрою та у призначений керівником практики від кафедри термін з'являтися на проміжний контроль;

- у десятиденний термін після завершення педагогічної та дослідницької практики, аспірант подає належним чином оформлену звітну документацію (щоденник практики, звіт, відгуки) на відповідну кафедру для її обговорення і затвердження;

- документація разом з індивідуальним навчальним та науковим планами аспіранта складається, заповнюється та зберігаються аспірантом для розгляду на відповідній кафедрі під час Атестації аспірантів;

- за підсумками проходження педагогічної та дослідницької практики на відповідній кафедрі аспірант представляє до відділу аспірантури університету наступну документацію: звіт про проходження педагогічної та дослідницької практики, підписаний керівником практики від кафедри (науковим керівником) та завідувачем кафедри; щоденник практики (дата, теми, вид та кількість проведених занять), заповнений і підписаний керівником практики від кафедри та завідувачем кафедри;

- аспіранти, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в університеті /інституті з відповідної спеціальності, звільняються від проходження навчально-педагогічної практики, але зобов'язані підтвердити результати

свого практичного педагогічного навчання відповідною довідкою і характеристикою наукового керівника з місця роботи, та заповнити відповідну звітну документацію; атестуються такі аспіранти кафедрою на підставі наданої ними звітної документації;

- у разі невиконання вимог, що ставляться до аспіранта-практиканта, йому може бути заборонено подальше проходження практики;

- аспірант, якого відсторонили від проходження педагогічної практики або практика якого оцінена на «незадовільно», вважається таким, що не виконав індивідуальний навчальний план роботи аспіранта і, згідно з Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, підлягає відрахуванню з аспірантури.

VII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

7.1. Оцінка проходження педагогічної та дослідницької практики складається із суми балів, які виставляються комісією кафедри на основі розгляду змісту звіту про практику та за підсумком усного захисту перед комісією кафедри основних положень, які входять до програми практики. Для коректного порівняння оцінок різного типу застосовуються зважувальні коефіцієнти.

7.2. Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок аспіранта, набутих на практиці, встановлюється за 100-бальною шкалою із подальшим переведенням її у чотирибальну шкалу оцінок.

- Складовою загальної суми балів захисту звіту про практику є:

- 1) сума балів за зміст звіту окремо за кожний вид педагогічної практики / активна та пасивна / та дослідницької практики;
- 2) бали безпосередньо за захист звіту про практику.

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Традиційна оцінка</i>	<i>Традиційна оцінка</i>
------------------------	--------------------	--------------------------	--------------------------

90...100	A	зараховано	відмінно
82...99	B		добре
74...81	C		задовільно
64...73	D		
60...63	E		
35...59 1-34	F _x F	незараховано	незадовільно

Таблиця зі шкалою балів,
які враховуються під час виставлення підсумкової оцінки
за педагогічну та дослідницьку практику, наведена нижче.

№ з/ п	Вид практики. Зміст завдання /роботи/	Кількість балів	Максимальна кількість балів
1	Пасивна педагогічна практика	15	15
2	Активна педагогічна практика	35	35
3	Дослідницька практика	35	35
4	Науковий /літературний / огляд джерел	0-5	0-5
5	Оформлення звіту	0-5	0-5
6	Захист звіту з практики	0-5	0-5
7	Загальна максимальна сума балів		100

7.3. Під час захисту звіту про практику комісія кафедри уважно розглядає зміст звіту про практику, виставляє бали за зміст кожного виду практики, завдання /роботи/, після чого задає аспіранту усні запитання, які дозволяють оцінити розуміння викладених ним у змісті звіту про практику положень. Виставлена загальна сума балів переводиться у традиційну оцінку і заноситься у відповідні документи як підсумкова оцінка з проходження практики.

VIII. ПІДВІДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ.

8.1. За результатами проходження педагогічної та дослідницької практики проводиться залік, який відбувається відкрито перед членами кафедральної комісії.

8.2. Атестація за підсумками практики проводиться на підставі письмового звіту та щоденника з практики, оформлених відповідно до встановлених вимог та відзиву керівника практики. За підсумками атестації виставляється диференційована оцінка.

8.3. Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник, конспекти лекцій, семінарських (практичних) занять, індивідуальні завдання, наукові здобутки, характеристика, відгук тощо), подається на рецензування безпосередньому керівнику практики від кафедри у термін, який визначається кафедрою та регламентується нормативними й методичними документами з організації і проведення практики.

- Переданий на кафедру та зареєстрований у встановленому порядку звіт перевіряється керівником практики від кафедри. Якщо за результатами перевірки звіту виявлено його відповідність вимогам університету, звіт рекомендується до захисту перед комісією кафедри шляхом здійснення напису на титульному аркуші «до захисту» безпосереднім керівником та завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису.

- У випадку виявлення невиконаних робіт, невідповідності вимогам університету, звіт направляється на доопрацювання аспіранту із здійсненням напису на титульному аркуші «на доопрацювання» безпосереднім керівником, що завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису.

8.4. За результатами перевірки звіту керівник практики від кафедри визначає оцінку, з якою звіт рекомендується до захисту перед комісією. Оцінка керівника практики носить рекомендаційний характер і не є обов'язковою оцінкою захисту для комісії кафедри.

- Після перевірки поданого звіту керівником практики від кафедри і при наявності позитивної оцінки, звіт з практики публічно захищається аспірантом перед кафедральною комісією.

- Підсумкова оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів з практики, якості підготовленого звіту, проходження пасивної практики (відвідування занять науковців кафедри і університету та взаємовідвідування аспірантів), проведення достатньої кількості навчальних занять зі студентами (активна практика), набуття нових вмінь та навичок щодо написання свого дисертаційного дослідження та вдосконалення тих, якими володіє аспірант, рівня захисту аспіранта за чотирибальною диференційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою *ECTS*, яка характеризує успішність аспіранта.

- З метою об'єктивної оцінки знань та умінь, набутих аспірантами під час проходження практики, захист звіту про практику проводиться з урахуванням критеріїв, які наведені у Таблиці зі шкалою балів, які враховуються під час виставлення підсумкової оцінки за педагогічну та дослідницьку практики;

- оцінка за практику вноситься в залікову відомість, індивідуальний навчальний план аспіранта (4 семестр 2 курс) та виставляється в залікову книжку аспіранта;

- Підсумки педагогічної та дослідницької практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на засіданнях Вченої ради університету щорічно.

« ПОГОДЖЕНО »

Проректор з НПР, професор Крижановський А.Ф.

